

Tanyán élők művelődése

Beszélgetés az ásatalmi tanácsházán

Ásatalmom hivatalos iratai 6178 embert tartanak számon. Ebből 5206-an tanyán élnek.

Más a tanya most, mint régen volt. Más a tanya élet is. Az elzártság, helybenmaradás egyre inkább a múlté. Szeged, Mélykút, Bácsalmás, Baja mezőgazdasági nagyzemeln kívül az olajosok, a víz- és csatornamű vállalat, a kendergyár, a vasút naponként viszik-hozzák az embereket.

Személyesen is bekapcsolódik tehát a tanya ember az ország vérkeringésébe. Ahhoz azonban, hogy egyenrangúnak érezhesse magát falusi és városi munkatársával, és a rábizott feladatot meg tudja oldani, az apáról fiúra hagyományozódó praktikum, termelési tapasztalat és a velejáró életritmus ráadását kíván. A mai közműveltség színvonalára kell emelnünk minden ember tudásszintjét úgy, hogy a holnapi gondokkal is meg tudjon birkózni — naponként hangoztatott alapelvünk.

Kilenc tanya iskolában huszonkilenc pedagógus készít fel az életre a gyerekeket. Mindenütt van felső tagozat is, egészen a nyolcadik osztályig. Faragó Gyula igazgatóhelyettes szerint előnye is, hátránya is van a tanya iskolának. Pótolhatatlan önállóságra szoktatja a gyereket, minden órán többször is felel — ez előny. De kevesebb az óraszám, nincs nyelvtanítás, szakos nevelők helyett univerzális felkészültségű tanítók találhatók itt, és néha képzés nélküliek is. Többségük rokonszenves igyekezettel és példás eredménnyel működik. Hat iskolában már van villany, és a járási tanács jóvoltából mindegyikben ott a televízió is. Van magnetofon — most tapogatták a vele való oktatás módszereit —, lemezjátszó — többségük már elavult —, és az ügyeskezű pedagógusok sajátkészítésű lámpás diavetítőit is felváltotta a villannyal sokkal jobb képet adó könnyen kezelhető alkalmazhatóság. Sokan jelentkeznek továbbtanulni a tanya iskolákból is, de legtöbben szakmát választanak. Aki mégis középiskolába megy — az eddigi tapasztalat ezt bizonyítja — megállja a helyét, és eljut az egyetemre is.

Börösk Szilveszter, a művelődési ház igazgatója, ki-tüntetett népművelő természetnek tartja, hogy munkája zömét a kint lakó öt-hatod szellemi felemelkedésének szolgálatába állítsa.

Ehhez a felismeréshez rögtön hozzá kell tennünk, hogy a vállalt feladat az adott körülmények között határos a megvalósíthatatlansággal.

Három tanya ügyvezetősége van a népművelésnek a huszonhat kilométer hosszú tanya világban. Több kelle-ne, bár a hivatalos megbízá-s és a vele járó jelképes anyagi juttatás még nem garancia a kifogástalan munkára. Szív, lélek, minden másról lemondó áldozat kell hozzá.

Az iskolai televíziók elvileg a felnőttek művelődését is szolgálhatnák. Kimondani könnyű, de sok akadály jelentkezik. Az iskolák fűtési normája még az ár-emelkedések előtti időkből valók. Hogy este is meleg legyen, több szénre, toldott munkaidejű fűtőre, takarítóra lenne szükség. Egyelőre az is gondot okoz, ki kapcsolja be és ki a készüléket, ki vigyázzon rá.

Az újság, az frott betű naponkénti házhoz szállítása ködbevesző álmom. A posta nem bírja. Hetenként kétszer, legfeljebb háromszor viszi, ha van arra levél is. És télen? Akkor hó van, és újság nincsen.

Van viszont télen ismeretterjesztő előadás. Didergve, ázva-fázva, lovas kocsival eljut azért az előadó. Egy tavaszi sajnálatos eset jóvátételként hetenként egyszer kocsit ad a TIT. Nagy segítség, mert az ő kocsijuk mehet csak úttalan utakon oda, ahol annál nagyobb szükség van rá, minél nehezebb a járás.

Murányi György párttitkár és Makra János vb-titkár említi, hogy külön ásatalmi művelődési autót terveznek munkába állítani már régóta. Az előző években meg is szavazták a szakszövetkezetek a vásárlási összeget, már a leendő sofőrrel is tárgyaltak, mégis elmaradt a beszerzés valami kibogozhatatlan szándékoság miatt.

Ahol sok objektív nehézség van, ott sorban állnak a személyi ellentétek is. A tantestületet nézeteltérések osztják meg. Pedig az ő ki-mondhatatlanul fontos, min-denre figyelő és mindenütt jelenlevő — ilyen minőségben egyedül jelenlevő — munkájuk a tanya élet mostani változásában nélkülözhetetlen. Az a lámpás azonban, amelynek lángjába bele-belecsap a szél, nagyobb kormot csinál, és kevesebb fényt ad.

Horváth Dezső

Rumos meggy

— Haj, haj, telik az idő, már nem foglalkoznak velem a nők — sóhajtott szkeptikusan egyik kisüzemünk művezetője. Nap mint nap ott állt az ajtófélfához támaszkodva, és szomorú szemekkel nézett a délelőtti műszak távozó szépasszonyai után... „Géza bácsi” — hogy úgy mondjam, túlon túl is vonzódott a szép nem iránt. Főként a fiatalabb, majd-hogynem teenager korosztály vonzotta, annak ellenére, hogy évei számát jóval az ötödik X fölött számlálta.

A napokban ünnepséget rendezett a gyári ifjúsági szervezet, amelyre eljött a köztisztviselők álló Géza bácsi is. Szólt a zene. A jóféle im-

portsőr meg a gitárzenekar temperamentumos muzikája furcsa tüzet gyújtott a művezető szívében. Bátoran táncra kérte egyik beosztottja alig húszéves hitvesét. Nem lehet tudni, mit beszéltek a következő percekben —, de tény, hogy a fiatal menyecske férjét azután egyre gyakrabban küldte Géza bácsi kiküldetésbe.

— Lám, lám, megbecsülik itt az ifjú szakikat! — emlegette büszkén a férj. — Engem is jólfizető munkára osztanak!

Óróme nem tartott sokáig. A legutóbbi kiküldetése után a rumos meggyet csemegéző férjet így szólította meg Nagy Sanyi, a műhely szókimondója:

— Mi az, koma, rászoktál a rumos meggyre?

— Magamért nem veszek, az aszszony csomagolta uszonnához — hangzott a felelet.

— És mit gondolsz, talán ő vásárolta?

— Hát ki más... —

— Megmondom én: mikor, komám, te felülisz a vonatra, Géza bácsi kapja magát és környezetatlanságra indul hozzátok... És mindig kedveskedik nejednek egy doboz rumos meggyre.

A mentő szirénázva vitte Géza bácsit a kórházba, ahol bizony több napig nyomta az ágyat. Úgy hallottam, az első látogatáskor különös vendége akadt: vészjelző arccal — és bekötött kézzel — megjelent a férj. Szépen csomagolt bonbonos dobozt helyezett az éjjeliszekrényre, s mindössze ennyit szolt:

— Itt a tartozás következő része. A többi részletekben kedves lányának továbbítom... Talán ő is megszereti a rumos meggyet!

Matkó István

— Szegedi egyetemi oktatók Greifswaldban. A József Attila Tudományegyetem és a greifswaldi testvéregyetem szerződése nyomán ma, pénteken dr. Kelemen Béla rektorhelyettes és dr. Papp Ignác, az egyetemi pártbizottság titkára utazik a Német Demokratikus Köztársaságba, ahol részt vesznek és felszólalnak az ottani egyetem jubileumi ünnepségein.

— Új burgonyanemesítési központ építését kezdte meg a Keszthelyi Agrártudományi Főiskola területén. A 6 millió forintos beruházással 8 korszerű laboratóriumot hoznak tető alá. A nagyarányú fejlesztést az eddigi tudományos eredmények igazolják.

— Vak Bottyán János kurucgenerálist 260 évvel ezelőtt, 1709-ben temették el Gyöngyösön. Az évforduló alkalmával a városi tanács lovasszobrot állított Rákóczi vezénylő tábornokának. Emlékét a város lakossága tisztelettel és kegyelettel őrzi.

— Irodalmi kör. A zalaegerszegi megyei könyvtár kezdeményezésére felüírták a múlt század első felében Pálóczi Horváth Ádám költő és népdalgyűjtő által Petrikeresztúron alapított Göcseji Helikon elnevezésű irodalmi kört. Összegyűjtik azoknak az írónak, képzőművészeknek, neves politikusoknak fellelhető hagyatékait, akik a megye területén éltek és munkálkodtak. Az összegyűjtött emlékekből Zalaegerszegen múzeumot rendeznek be „Göcseji Helikon gyűjtemény” címen.

— Telekellátottság. Tegnap ülésezett a szegedi járási tanács végrehajtó bizottsága. A vb tagjai előkészítették, meg-tárgyalták az októberben tanácsülés elé kerülő anyagot, majd az előterjesztések mellett meghallgatták, megvitatták a járás községeinek telekellátottságát.

— Meggondolta magát. Tiltott határátlépés miatt áll a szegedi járásbíró, majd a szegedi megyei bíróság előtt Sándor Antal 31 éves, Tiszasziget, Kolozsvári utca 3. szám alatti lakos, eddig büntetlen előéletű. Családi per-patvar miatt kishatárátlépé-vel utazott Jugoszláviába, majd átszökött Olaszországba. Még aznap meggondolta magát, visszatért és jelentkezett a jugoszláv hatóság-nál, amely nyolc napra le-csukta. Annak letöltése után adták vissza a magyar hatóságoknak. Sándort a szegedi járásbíró, majd a szegedi megyei bíróság ítélté szabadságvesztésre ítélte. Fel-lebbezés folytán a büntetést a szegedi megyei bíróság jog-erősen négy hónapra mérsé-kelte.

— Jól vizsgázott a vízi fu-tópróbákon a balatonkenesei Sirály Ktsz új, luxuskivitelű műanyag motorosójánakja. A modern vonalú hajótest a na-gyobb hullámverésben is sta-bilnak bizonyult és Mercury motorral elérte az óránkénti 60-70 kilométeres sebessé- get. Az új hajó iránt a kül-földi köztisztviselők is érde-klődnek. Sorozatgyártása most kezdődik.

— London utcáin növek-szik a szemét, minthogy az angol főváros utcaseprőinek jó része a hét elején sztrá-ikol kezdett. Szerdán a sztrá-ikol köztisztviselők alkalm-ozottak száma már elérte a 2500-at.

— Római kori leletek. A Somló melletti Tüskevár ha-tárában, ahol a feltevések szerint egy római város áll-tott, a héten újabb értékes lelet örvendeztette meg a muzeológusokat. A község határában traktorral szántó Lovas Lajos ekéje kiesorbult egy hatalmas kőben. Amikor a traktoros közelebről szem-ügyre vette az akadályt, ki-derült, hogy újabb régészeti lelet került elő. A helyszínrre érkező szakemberek megáll-áptották, hogy egy késő ró-mai sírra bukkantak, amely körülbelül a IV. századból származik. A sírből egy szarkofág került elő, egy kö-zépkorú nő, egy 6-7. éves leányka és egy csecsemő csontvázával. A csontvázak mellett csont hájtűket és ék-szereket találtak.

— válaszolt Mark Twain — ennek egyedüli oka, hogy lényegesen nehezebb könyv-szekerényeket köl-csönkérni, mint könyveket!

r ö v i d e n

Lepkegyűjtő

— O, pardon, én azt a brazil pillangót akartam.

Szakmai filmbemutató Szegeden

Tegnap délelőtt a Szabad-ság Filmszínházban szakmai bemutatót vetítették le *Máriássy Félix* új magyar film-jét *Imposztorok* címmel. A Prónay Pál hírhedt naplója nyomán készült, groteszk hangvételű filmnek nagy-sikere volt, ez derült ki a ve-títés után rendezett értékelé-sen is. A megyei tanács vb művelődésügyi osztálya, a TIT megyei szervezete és a Csongrád megyei Muziúze-mi Vállalat közös rendezésében tartott vitát *Bernáth László* filmkritikus vezette, s meg-jelent *Máriássy Judit*, a film forgatókönyvének írója is. A résztvevők csupán azt kifog-ásolták, hogy a filmet 16 éven felülieknek hirdetik, holott erre a látottak semmi magyarázatot sem adnak.

— Szegedi táncospár meg-hívása. A Móra Ferenc mű-velődési otthon társastánc klubjának „A” osztályos pár-ját, Maros Zoltánt és Fodor Katalint hívták meg az NDK-beli Zittauba, ahol novem-ber elején a Német Demok-ratikus Köztársaság fennállá-sának 20. éves jubileumára nagyszabású nemzetközi ver-senyt rendeznek.

— Új egészségház üttöm-sön. Ki szeretne olyan köz-ségben lakni, ahol nincs or-vos? Érthető, hogy az öttöm-sők is meghoznak minden áldozatot új egészségházuk tető alá hozása érdekében. A községi tanács és a helyi Ma-gyar László Termelőszövet-kezet összefogott igyekezeté-vel el is készült a kis falu legújabb közintézménye or-vosi rendelővel, tanácsadóval és háromszobás, összkomfor-tos szolgálati lakással, hiva-talos átadása is megtörtént a napokban.

— Nyugat-Kolumbiában a nagy esőzések következtében kilépett medréből a Calima folyó. Az árvíznek eddig 12 halálos áldozata van, 35 sze-mélyt eltűntnek nyilvánítottak.

— Robbanás. A spanyolor-szági Cartagenától 12 kilo-méterre levő Escobreras olajfinomítóban eddig ismer-etlen okból felrobbant szer-dán éjjel két tartály. Nyol-can megsebesültek, közülük négyen súlyosan.

Közlemény

(s) Citerabál címmel ma dé-lután 8 órakor Szécsi József tá-nár tartja a zenei sorozat I. előadását a Postás Művelődési Házban. S. 205 223.

Még ő is...

Mark Twain-t egyik ismerőse felkereste rövid-del azután, hogy az író új lakásba költözött. A dol-gozósobában mindenütt elszór-va könyveket ta-

lált a legnagyobb rendtelenségben. — Miért nem állít fel könyv-szekerényeket ba-rátom? — kérdez-te a vendég. — Tökéletesen indokolt a kérdés

— válaszolt Mark Twain — ennek egyedüli oka, hogy lényegesen nehezebb könyv-szekerényeket köl-csönkérni, mint könyveket!

PÉNTEK, 1969. OKTÓBER 3.

DELMAGYARORSZÁG 7

A Mezőhegyesi Állami Gazdaság

október 15-én délelőtt 9 órától a mezőhegyesi méntelepén

nyilvános lóárverést tart

Eladásra kerülnek: teljes korú tenyészkancák, 1-től 3 éves évjáratú kancá- és méncsikók.

HK 487